

פרוטוקול מס' 54/ד

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ד', י"ח בכסיון תשט"ו-8.6.55 בשעה 09.30

השתתפו: מ. אונא - היו"ר

- ב. אזביה
- ע. אסף
- י. בן-רב-האי
- י. בר-יהודה
- ס. בגין
- י. הרר
- ז. ורהפטיג
- ב. חת
- ע. מימון
- ח. רובין
- ב. ששון

בעדרו: ע. איכילוב

- י. בדד
- ת. טובי
- י. כסה
- ש. לורנץ
- ס. סנה
- י. קליבנוב
- ס. קסט
- י. שפירא
- ר. של
- א. תלמי

מוזמנים: ח. כהן - היועץ המשפטי

- א. ידן - המשנה ליועץ המשפטי
- ס. אלון - סגן היועץ המשפטי
- ה' רוזנטאל - משרד המשפטים

- 1. חוק הסעד (סדרי הדין בעניני קטינים)
- 2. חוק הגנת הדייר (חלק ב')

אני פותח את הישיבה.

היו"ר מ. אונא:

1. חוק הסעד (סדרי הדין בעניני קטינים).

ביקשנו שהיועץ המשפטי לברר עם משרד הסעד את
שאלת מינוי קציני המבחן לפי סעיף 9, לצורך

היו"ר מ. אונא:

חוק זה.

משרד הסעד אינו מוכן לקבל את הצעת הוועדה מאתמול,
מפני שקציני המבחן עמוסים למעלה מן המידה בענינים

ח. כהן:

פליליים, והמשרד רוצה להפריד בין העבודה הפלילית והעבודה האזרחית. אין זה
מונע משר הסעד למנות א קציני מבחן לצורך חוק זה. רוצים להטיל זאת על
עובדים סוציאליים שאינם דו קא קציני מבחן, מכיון שזה ענין מינהלי ולא
משפטי. במסיבות אלה אין לי אלא לחזור להצעת הממשלה בסעיף 9.

דס.

ועדת החוקה, חוק ומשפט

8.6.55

חוק הסעד (סדרי הדין בעניני קטינים).

י. בר-יהודה:

עם כל הכבוד לקטינים התקציביים של מסדר הסעד, אני מציע להשאיר את החלטתנו מאתמול, כיון שהנוסח שהוצע על-ידי היועץ המשפטי היה כבר נוסח של פשרה. אין אנחנו אוסרים שזה יהיה אך ורק בדרך זו אלא רק סדאים את הכיוון שבו אנו רוצים.

ח. כהן:

העבודה הזאת בעשית היום לא על-ידי קציני מבחן אלא על-ידי עובדים סוציאליים, והעבודה הבעשית על ידם היא מצויינת. הדינים וחשבונות שמקבלים מהם עובדים על רמה גבוהה מאד, וכדאי שהוועדה תדע זאת.

בין אם תתקבל הצעת המססלה ובין אם תתקבל הצעת הוועדה, ההבדל לא יהיה גדול.

הוחלט: לקבל את ההצעה להשאיר את הנוסח שבהצעת המססלה בסעיף 9.

הסתייגות לי. בר-יהודה: לנסח כך: קציני מבחן יהיו פקידי סעד לצורך חוק זה בתוקף תפקידם ושר הסעד רשאי למנות עובדים סוציאליים אחרים להיות פקידי סעד לצורך חוק זה.

ח. כהן:

אני מציע תיקון בסעיף 3: הגענו למסקנה כי מוטב למחוק את האיזכור של פקודת הפרוצדורה הפלילית ולחזור ולפרט את הסמכויות האלה, ולכן אני מציע נוסח זה: נצטווה פקיד סעד כאסור בסעיף 2, רשאי הוא לצורך הכנת תזכירים להיכנס לכל מקום בו נמצא או עשוי להימצא קטין או חולה נפש ולחקור כל אדם שהוא סבור שיש לו ידיעות בנוגעות לקטין או חולה נפש, וחייב הנחקר לענות לפקיד הסעד תשובות כנות ומלאות, אך אין הוא חייב לענות כן אם התשובה עלולה לגולל עליו אשמה פלילית.

הוחלט: לקבל את הצעת התיקון של היועץ המשפטי לגבי נוסח סעיף 3.

ח. כהן:

אני מציע לוועדה תיקון נוסף אשר הוצע על-ידי חברי מר רוזנטל. יש חשש שחולה נפש אינו כולל מי שלקוי בשכלו, מפגר בהתפתחותו וכו'. לפי המג'לה, שהיא עדיין בתוקף אצלנו בשטח זה, יש לבית-המשפט סמכות להכריז על שוטים ומפגרים כאלה כעל בזבזנים וכו' ולמנות עליהם אפוטרופסים. ההצעה היא, איפוא, להוסיף הגדרה: חולה נפש - לרבות לקוי בשכלו.

ח. רובין:

בסעיף 1, בהגדרת בית-המשפט, אני מציע לתת רשימה אקסקלוסיבית או לתת לשר סמכות לקבוע בתקנות מה כלול בזה.

ח. כהן: אינני חושב שכדאי לעשות זאת.

הוחלט: לקבל את ההצעה להוסיף הגדרה, חולה נפש - לרבות הלקויים בשכלם.

לס.

ועדת החוקה, חוק ומספט
8.6.65
חוק הגנת הדייר (חלק ב')

2. חוק הגנת הדייר (חלק ב')

סעיף 14(א).

ב. אזניה:
אני מתנגד לסעיף הזה, אבל לאלה שתומכים בו
אני מציע תיקון: הארכת הזמן ששטח חודשים
לפחות לשנה, אם כי אני חושב שהזמן הנכון הוא שנתיים.

ג. שטון:
סה הדין במקרה שהדייר רוצה לכתוב בצוואה לסי
הוא רוצה להוריש את זכותו? עלינו לדעת סה
היא כוונת הוועדה כדי לכתוב זאת ברורות.

ד. אלון:
ברוב המקרים השאלה הזאת אינה מתעוררת. בדגע
שהדייר הופך לדייר סטט טורי, אין לו אפשרות
לכתוב צוואה בענין הגנת דיירים. השאלה מתעוררת רק באותם הטקרים
הנדיירים שהדייר סת בתוך סנת חוזה השכירות.

ה. הוחלט:
לקבל את ההצעה למחוק את סעיף 14(א)
ולחזור לנוסח הקודם של הוועדה אשר
בו היו סעיפים נפרדים לגבי דייר
שנפטר ודייר שזנח את בן זוגו.

הסתייגות לשר המשפטים, לע. מימון,
י. בר-יהודה, ח. רובין, ז. ורהפטיג.

ו. רובין:
לדעתי, סיותר לכתוב לגבי הזכות של בני המשפחה
להיות לדיירים, את שני התנאים: גם שהם היו
נשואים ששה חודשים וגם שהם היו מחזיקים בדירה סמוך לפטירתו של הדייר.
אני מציע לאחד את שני הסעיפים הקטנים בסעיף אחד.

ז. הררי:
אני מציע לכתוב: "שהיו מתגוררים יחד אתו".

ה. הוחלט:
לקבל את הצעת ח. רובין האומרת
לאחד את סעיפים קטנים (1) ו-(2)
בנוסח זה: "שהיו מתגוררים אתו
יחד בדירה ששה חודשים ערב פטירתו".

ח. חת:
אני מציע שנחליט אם להסתמש במונח "מחזיק" או
"מתגורר", כי אם לא כן בבלבל את בית-המשפט.

ט. כהן:
ישנם שני מונחים. דייר יכול להחזיק (פוזס)
בדירה סבלי להתגורר בה, ויש לו זכות חזקה
עליה. בני משפחתו של הדייר יכולים להתגורר בדירה, ואצלם המגורים היא
החזקה בפועל, אבל לא החזקה הפסיבית. יש להבחין בין שני המונחים
האלה, ואני מסכים שצריך לבדוק את החוק כולו ולוודא שלא ערבבנו את
שני המונחים. אך אין ספק ששניהם נחוצים.

ג. חת:

אני מציע לכתוב תבוא גוסף: "ואין להם דירה אחרת".

ג. שטון:

יכול להיות שיש להם דירה אחרת, אבל היא מוחזקת על-ידי מישהו.

ג. חת:

חושבני שצריך לכתוב באיזה מקום שיש להתגוד לפיקציה, כלומר לכך שאנשים יעזבו את דירתם כדי לקבל את הזכות הזאת.

ח. כהן:

אינני חושב שבת-המשפט יוסיטו את ידם לאנשים העושים כל מיני עיסקות כאלה, כדי לזקוף את החוק.

ז. ורהפטינג:

הייתי מציע לנסח את הצעת חבר הכנסת חת כך: "ואין להם דירה אחרת למגוריהם".

הוחלט: לקבל את ההצעה להוסיף "ואין להם דירה אחרת למגוריהם", וכן בכל סעיף שבניגוד נאמר "ואין להם דירה אחרת למגוריהם".

א. ידיון:

בסעיף 14(ב) אני מציע לכתוב במקום "בעת הפירוד" - "בעקב הפירוד".

ח. כהן:

אולי "לרגלי הפירוד".

הוחלט: להשאיר בידי מסדר המספטים את קביעת הנוסח המתאים בטקסט המליץ "בעת הפירוד".

ע. סימון:

אני מציעה כי במקרה של גירושים לאחר שבני-הזוג היו יחד ששה חדשים, תישאר בת-הזוג - הדיירת. ואני רוצה שקביעת הדבר תהיה בתוקף פסק-דין ולא בתוקף הסכם, מפני שהרבה פעמים נעשים הסכמים כאלה תחת לחץ.

א. ידיון:

אני חושב שמוטב שלא להכניס טקסט דבר.

ח. רובין:

לסעיף 17 אני מציע את ההצעה הבאה:

"(א) דייר של בית-עסק שנפטר יהיו לדיירים בן-זוגו, ובאין בן-זוג - ילדיו;

(ב) באין בן-זוג ובאין ילדים יהיו לדיירים אותם יורשים על-פי דין שעבדו עם הדייר בעסק בית-העסק עד פטירתו ובתנאי שהם ממשיכים לנהל את העסק בין בעצמם ובין על-ידי אחרים ולא תמורתו כולו או סקצתו".

הוחלט: לדחות את הצעת ח. רובין.

הסתגלות לח. רובין וי. בר-יהודה.

סעיף 23.

הוחלט: למחוק את שתי הגיוסות ולהשאיר רק את הרישא של הסעיף.

סעיף 44 (בהצעת הממשלה).

היו"ר מ. אונא: אינני יודע מדוע אין סעיף זה מופיע בהצעת ועדת המסנה.

א. ירין: אינני יודע על איזה מקרה זה יחול. אם זה בנין חדש, יחול עליו חוק בנינים חדשים, והוא מטיל פסול מהגבלות חוק הגנת הדייר.

ז. ורהפטיג: נכון שאין לסעיף הזה ערך מעשי רב, אבל יכול להיות מקרה שבעוד שמונה שנים יהיה ביטחון מעוניין להשכיר את הדירה, ואז חוק הבנינים החדשים לא יחול עליו כעבור שלוש שנים, ואילו חוק זה, לפי ההצעה הזאת - יחול.

ח. רובין: הסעיף מיותר, מאחר שיש לנו חוק בנינים חדשים, אבל אם עומדים על הכנסתו, צריך לכתוב ברורות כי ההודעה לדייר יכולה להינתן רק לגבי הזמן שלפני תום תקופת הסכירות.

א. ירין: אם אפשר יהיה להוציא את הדייר רק לאחר תום תקופת החוזה, אין צורך בהגבלה של שלוש שנים.

ח. כהן: אם רוצים לחקק את הסעיף תיקון בחוק בנינים חדשים, צריך להוסיף קבה בנין או בנה בנין. תושב-חוץ יכול אז, בין שקנה זכין שבנה בנין, להתנות עם הדייר כי אם יעלה ארצה תוך תקופה מסויימת, יוכל לפנות את הדייר. אם השוכר מקבל את התנאי, אינני רואה מדוע לא לקבל זאת.

ב. חת: הדבר הקובע צריך להיות שהמסכך היתנה זאת. וברור שאי-אפשר לפנות את הדייר בתוך תקופת החוזה. אם מקבלים זאת בצורה זו אין צורך בהגבלה של שלוש שנים, ומספיקה דעה של ששה חדשים קודם לכן.

ט. רובין: אני מציע שההודעה תהיה בכתב.

י. הורן: אני מציע שהסעיף יחול תמיד על החוזה הראשון שעושה תושב חוץ ללא הגבלה בזמן. גוסף לכך אני מציע שזה יחול גם על חוזים אחרים, אחר החוזה הראשון, בהגבלה של שלוש שנים.

ז. ורהפטיג: אני מצוד בערכו של הסעיף לא מבחינה מעשית אלא מבחינה פסיכולוגית, אבל אני מהסס אם יש לקבל את התיקון שהוצע על-ידי היועץ המשפטי, שזה יחול גם על המקרים שתושב-חוץ קנה דירה. דבר זה יכול להביא לשחרור הכתים הישנים מחוק הגנת הדייר ולכל מיני אפשרויות של קבוצה. אנחנו מעוניינים לעצור השקעה בבניה על-ידי תושבי-חוץ.

היו"ר מ. אונא: אין קשר כלל בעידוד הבניה אלא בעידוד העליה.

ז. ורהפטיג: אין לפתוח פלדזה כזאת. הייתי מסכים שזה יחול דטרואקטיבית לחמש שנים, על בנינים חדשים.

ג. חת:

אין אבחנו מתכוונים לנסל דיירים שגרו בבית לפני רכישתו על-ידי תושב חוץ. הכוונה היא לאפשר לתושב-חוץ אשר קנה דירה והוא עצמו הסכים אותה לדייר בתנאי זה, לקבל אותה בחזרה באותם התנאים שמאפשרים זאת לתושב-חוץ שבנה דירה.

י. הררי:

השאלה היא כמה פעמים אפשר יהיה לעשות זאת.

ח. רוזנין:

אם כבר לקבל את הסעיף, צריך להיות ברור שהדבר יכול להיעשות רק פעם אחת, שלא יכולה להיות

כאן שרשרת.

אינני חושב שיש לקבל את הצעת היועץ-המשפט לאפשר זאת גם לגבי קניית דירות, כי אז תושב-חוץ יוכל לקנות מספר דירות. אני מוכן לעודד גם קניית בתים על-ידי תושבי חוץ, אבל לטעם כך יש לנו חוק לעידוד השקעות הון, אשר בו ניתנות הנחות סונות.

ח. כהן:

אני מציע את הנוסח הבא: "תושב חוץ אשר בנה או רכש בנין או חלק ממנו לצרכי מגוריו או מגורי בני משפחתו לכשיעלו ארצה (להלן - בית-מגורים) יחשבנה בטעת ההסכרה הראשונה של בית-המגורים כי על הדייר לפנות את המושכר לצורך האסור, יצווה בית-המשפט על החזרת החזקה אם נוכח לדעת שתושב-החוץ או בני משפחתו עלו ארצה לטעם השתקעות-קבע ואין להם דירה אחרת למגוריהם, ובלבד שהתביעה הוגשה - (1) לאחר תום תקופת השכירות; (2) תוך חמש שנים מיום ההסכרה הראשונה כאסור".

י. הררי:

יכול להיות מקרה שהסכרה ראשונה מסתיימת שלא באשמת המסכיר, שהדייר עובר לגור במקום אחר. במקרה כזה צריך לאפשר זאת גם בפעם השניה, בהגבלה של שלוש שנים.

ז. ורהפטיג:

אני מציע להגביל זאת לתושב חוץ שחל עליו חוק הסמ"ת.

אני מציע להרחיב את הצעת היועץ המשפטי על-ידי כך שהסעיף יחול לא רק על הסכרה ראשונה ולא גם על הסכרות אחרות. לעומת זאת אני מציע לצמצם את ההצעה על-ידי כך שהמלה "רכש" תהיה סובבלת לאותם בנינים אשר חל עליהם שחזור מהגנת הדייר לפי החוק הראשון בענין בנינים חדשים. כלומר, שזה יחול רק על בתים שנבנו אחרי 1952 או 1953.

ח. רוזנין:

מה זו רכישה? האם חכירה ל-999 שנה היא רכישה?

ח. כהן:

אני מוכן לכתוב "קנה" במקום "רכש".

א. זדין:

אפשר לאמר: "רכש על-ידי קניה או חכירה לתקופה ארוכה".

לא הייתי מציע לקבל את התוספת של חבר הכנסת ורהפטיג בענין חוק הסכרות. אני מסופק אם כדאי להכניס את האפליה הזאת בחוק הגנת הדייר. מה יקרה אם לא נוסיף זאת? לכל היותר יהיה פעם תושב-חוץ לא יהודי שיסתמס בזכות זו.

- הוחלט:
1. לדחות את הצעת ז. ורהפטיג האוסרת כי הסעיף יחול לא רק על שכירות ראשונה אלא על כל השכירות, אך לגבי קניה הוא יחול רק על שכירות של בתים אשר חל עליהם החוק הראשון בדבר בנינים חדשים.
  2. לדחות את הצעת ח. רובין למחוק את הסעיף. הסתייגות לח. רובין.
  3. לדחות את הצעת ח. רובין למחוק את המלה "קנה". הסתייגות אל טרנטיבית לח. רובין.
  4. לקבל את הצעת י. הררי האוסרת כי החוק יחול על שכירות ראשונה בהגבלת 5 שנים, ועל כל שכירות שלאחריה בהגבלה של שלוש שנים.

הישיבה נבעלה בשעה 11.30.

3384